

Plánování a projekce zemědělské krajiny

s uvedením širších souvislostí

Mgr. Alena Smrčková, Ph.D, Ing. Vladimír Mackovič

Obsah příspěvku

1. Část - Širší souvislosti plánování krajiny

- Co ovlivňuje rozvoj krajiny?
- Co ovlivňuje plánování krajiny v ČR?

2. Část – Řešení krajiny na úrovni obce

- Plánování krajiny v územním plánu
- Projektování krajiny v komplexních pozemkových úpravách

3. Část – Námět vize plánování krajiny

- Námět vize celostního přístupu k plánování krajiny
- Tabulkový přehled navržené vize

Co ovlivňuje rozvoj krajiny?

- Urbanizace území
 - Trendy rozvoje poměru městského a venkovského osídlení; plošný rozvoj jednotlivých sídel; fragmentace krajiny rozvojem nadřazené dopravní a technické infrastruktury
- Plánování rozvoje krajiny
 - Způsob a forma stanovování koncepce rozvoje krajiny; způsob zajištění průmětu koncepce do území; spektrum zadaných koncepčních cílů
- Management krajiny
 - Způsoby a formy využívání krajiny; stanovení pravidel a limitů pro užívání území; způsob řešení nedodržení pravidel a limitů
- Financování veřejného zájmu v krajině
 - Způsob zajištění financí na realizaci veřejného zájmu v krajině a na management
- Gesce za realizaci koncepce a zajištění managementu krajiny
 - pověření zajišťovat realizaci přijaté krajinářské koncepce a následného managementu krajiny

Co ovlivňuje plánování krajiny v ČR?

- **Resortismus**
 - Dominuje resortní péče o složky krajiny – nedostatečná koordinace resortních koncepcí
- **Zadání cíle**
 - Nedostatečné, příliš obecné zadání cílů pro řešení dané krajiny
- **Vlastnictví**
 - Rychlost a způsob řešení vztahu veřejný zájem a vlastnická práva
- **(Ne)dostupnost krajinářských podkladů**
 - Průzkum a rozbor krajiny; trend vývoje krajiny a jednotlivých složek krajiny; zpětná vazba z provedených opatření v krajině
- **Způsob projekčního zabezpečení**
 - Praxe v oboru a odbornost zhotovitele; profesní složení řešitelského týmu; znalost území;
- **Finance**
 - Financování projektové činnosti
 - Složitě financování veřejných zájmů v krajině

Jaké cíle zadávat pro řešení koncepce krajiny?

- Plánování krajiny by mělo mít dvě základní skupiny cílů
 - Cíle globální
 - jako společný jmenovatel pro plánování krajin vyplývajících z horizontálních a vertikálních vazeb v krajině
 - Cíle lokální
 - pro řešenou krajinu zaměřené na genius loci, na její hodnoty, na její specifika, na její ohrožení a deficity. A vyjadřující požadavky místních obyvatel na krajinné prostředí
 - Cíl je podklad pro hodnocení zda a jak byl splněn úkol
 - Naplnění koncepce krajiny, které je podmíněno realizací navržený krajinářských opatření nezávisí jen na projekci

Jaké slabé stránky má plánování krajiny v ÚP?

- Absence průzkumů a rozborů krajiny
 - Územní plán nemá standartní fázi průzkumů a rozborů – suplují ÚAP ORP
- Odbornost řešitele
 - Nejistá pozice krajináře (A3) ve zpracovatelském týmu – suplují A0, A1
- Různorodá aplikace pojmů
 - Široké spektrum interpretace přístupu k plánování krajiny v ÚP
 - KUK – koncepce uspořádání krajiny
 - PRZV – plochy s rozdílným způsobem využití

KONEC 1. ČÁSTI

Jaké nástroje má veřejná správa pro plánování a projekci zemědělské krajiny?

- K dispozici jsou dva nástroje pro řešení krajiny na místní úrovni (územní plán a komplexní pozemkové úpravy). Oba mají určitý potenciál celostního přístupu ke krajině
- Územní plán
 - Krajinářský výstup – návrh koncepce uspořádání krajiny
 - Stanovuje koncepci uspořádání krajiny ve správním území řešené obce
 - Člení krajinu na plochy s rozdílným způsobem využití
 - Vymezuje plochy a koridory
 - Navrhuje v krajině veřejně prospěšná opatření a změny v krajině
 - ÚP obsahuje možnost nastavit pojistku – institut vyvlastnění pro případy, že není nalezena dohoda s vlastníkem
- Komplexní pozemkové úpravy
 - Krajinářský výstup – Plán společných zařízení
 - Navrhuje koncepci zemědělské krajiny v řešeném katastrálním území (k.ú.)
 - Projekce navržených opatření na úrovni podkladů pro rozhodování
 - Společná zařízení umísťují na pozemky ve veřejném vlastnictví, případně se souhlasem vlastníka pozemku
 - Plán společných zařízení je dle souvisejících předpisů realizován z veřejných zdrojů

Shody při řešení krajiny v ÚP a KPÚ

- Shoda

- Společná část řešeného území

- KPÚ - zemědělská krajina v k. ú., ve kterém se řeší pozemkové úpravy
 - ÚP – zemědělská krajina na území obce + ostatní části nezastavěného území

- Vybrané atributy krajiny

- Prostupnost krajinou; vodní režim území; eroze; ÚSES; protipovodňová ochrana.....

- Zastupitelstvo obce schvaluje Plán společných zařízení i Územní plán

- Potřeba expertních podkladů

- studie odtokových poměrů, mapování biotopů, informace o vodních tocích, informace o způsobu využití území, o požadavcích uživatelů území

Rozdíly při řešení krajiny v ÚP a KPÚ

- Rozdílnosti

- ÚP

- Koncepce uspořádání krajiny v celém správním území obce
 - Změny a opatření v krajině vyjádřené plochou či koridorem
 - Navržená VPO či změny v krajině nemají dānu vazbu na veřejné finance

- KPÚ

- Koncepce zemědělské krajiny v řešeném k. ú.
 - Návrhy opatření v krajině ve formě podkladu pro rozhodnutí promítnuté na parcely nebo jejich části
 - Plán společných zařízení má dānu vazbu na veřejné finance
 - Vše se děje se souhlasem vlastníka (KPÚ předchází problému kolize vlastnických zájmů)
 - Problematické je řešení pokud obec nemá pozemky v daném k. ú.
 - KPÚ pracuje se záměry, které mají vydané území rozhodnutí

Jsou přímé vazby mezi ÚP a KPÚ při plánování krajiny?

- Teoreticky existuje jen jedna přímá (vertikální) vazba
 - Územní plán stanoví koncepci uspořádání krajiny, která je v řešeném území **závazná** pro aktivity veřejné správy tj. i pro pozemkové úpravy
 - Z toho vyplývá, že by územní plán měl předcházet komplexní pozemkové úpravě
- Praxe je jiná, ovlivněná individuální interpretací koncepce uspořádání krajiny
 - Územní plán nemá obsahovat podrobnost pro rozhodnutí (viz § 72 z. č. 283/2021 Sb.;- **Územně plánovací dokumentace nesmí obsahovat podrobnosti, které náležejí svým obsahem navazující územně plánovací dokumentaci nebo rozhodnutí.)**

Jaké jsou problémy mezi ÚP a KPÚ při plánování krajiny?

- Obtížná koordinace projektantů
 - prakticky nelze zkoordinovat souběh činnosti projektantů ÚP a KPÚ
 - Rozdílní smluvní partneři; rozdílné smluvní termíny; koordinace není specifikována v předmětu plnění
- Rozdílný mapový podklad
 - ÚP - mapový podklad z katastrálního úřadu
 - KPÚ – zaměřený aktuální stav
- Osobní selhání jedince
- Problémy vzniklé nedostatečnou metodickou koordinací

KONEC 2. ČÁSTI

Návrh vize plánování krajiny v procesu ÚP

1. východiska plánování krajiny

Celostní pojetí

- ke koncepci rozvoje krajiny přistupovat celostně (resorty, urbanistický rozvoj)

„Udržitelná krajina“

- mezi strategické cíle územního plánování explicitně zařadit udržitelnou krajinu

Krajina na všech úrovních

- řešit krajinu na všech úrovních, kde má územní plánování výstupy
- .

Návrh vize plánování krajiny v procesu ÚP

2. principy plánování

Kauzalita (příčinnost)

- řešit problémy a vazby krajiny na těch úrovních, kde jsou řešitelné, kde je zřejmý vztah mezi příčinnou a následkem

Win –win strategie

- Urbanistický rozvoj dané úrovně musí akceptovat **podmínky** nezbytné pro udržitelnou krajinu na řešené úrovni

Návrh vize plánování krajiny v procesu ÚP

3. Podklady pro plánování krajiny

Parametry udržitelné krajiny

- Pro každou úroveň specifikovat podmínky, parametry a charakteristiky udržitelné krajiny. Zajistit vyhodnocování průběhu jejich naplňování

Oborové podklady

- **Problémový výkres krajiny** každé úrovně pravidelně aktualizovaný (např. jako součást ÚAP).
- **Územní studie krajiny** dané úrovně, pravidelně aktualizované

Návrh vize plánování krajiny v procesu ÚP

4. Výstup plánování krajiny

Standardním výstupem ÚPD na každé úrovni bude návrh **koncepte uspořádání udržitelné krajiny** dané úrovně.

NÁVRH VIZE CELOSTNÍHO PŘÍSTUPU K PLÁNOVÁNÍ KRAJINY V PROCESU ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ

ÚROVEŇ	Oborový průzkum Zpracování průzkumů a rozborů krajiny povede autorizace A3	Oborová koncepce Zpracování studie krajiny povede autorizace A3	Výstup řešení krajiny v ÚPD Standardní výkres + odůvodnění	Poznámka
Obec <i>Územní plán</i>	Problémový výkres krajiny obce	Územní studie krajiny obce	Koncepce uspořádání udržitelné krajiny	
ORP <i>Územně analytické podklady</i>	Problémový výkres krajiny ORP jako povinný výstup ÚAP	Územní studie krajiny ORP	Materiály z ORP budou v ÚP využity pro širší vazby a v ZÚR pro znalost sub regionálních vazeb v krajině	Územní studie krajiny ORP povinný výstup Koncepce uspořádání udržitelné krajiny ORP
Kraje <i>Zásady územního rozvoje</i>	Problémový výkres krajiny kraje	Územní studie krajiny ... kraje	Koncepce uspořádání udržitelné krajiny kraje	
ČR <i>Územní rozvojový plán</i>	Problémový výkres krajiny ČR	Územní studie krajiny ČR	Koncepce uspořádání udržitelné krajiny ČR	